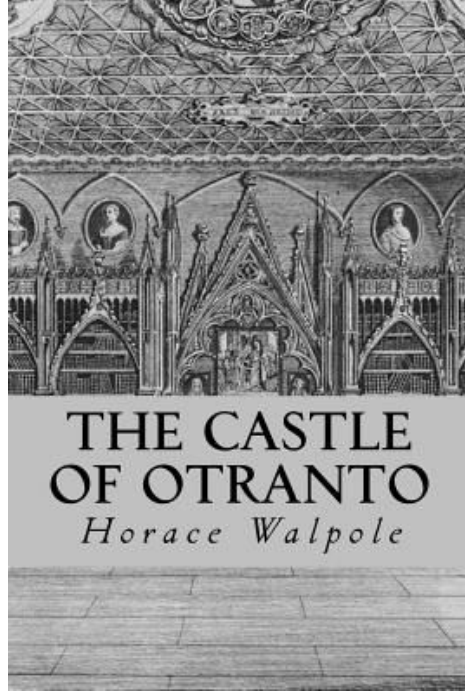

Otranto Şatosu Kitap İncelemesi

– Umut Can Zan · 26 Mayıs 2026

Edebiyat bazen bir adamın paltosundan, bazen de birinin şatosundan doğar. Yavaşça serpilir ve en nihayetinde dünyaya yayılır. Paltosundan edebiyat doğuran farklı bir yazının konusu, bizler bu yazıda şatoya bakma arzusundayız.

Gotik edebiyatın başlangıcı olarak Otranto Şatosu söylenir. Ben böylesine sınıflandırmaları sevmem ve de doğru bulmam. Sanki ondan önce hiçbir şey yokmuş da her şey onunla başlamış gibi bir intiba bırakmaları hoşuma gitmez. Aynı düşüncem bu dostumuz içinde geçerli. Gotik edebiyatı tarihin çok eski vakitlerine belki m.s. 500-600 yıllarına kadar götürmek mümkündür. İnsana ürperti veren şatolar, kan emen vampirler ve ölümsüz yaratıklar her daim ateş başı masalları olmuştur. Peki, Otranto Şatosu'nun alameti farikası nedir?

Otranto Şatosu'nun yeni bir edebiyat doğurması, yazarın farkındalığında gizlidir. Walpole'den önce hiç kimse yazdıklarının yeni bir akım, yeni bir dönem oluşturduğunun ayırına varamamıştır. Oysa Walpole - biraz geç de olsa- bunu idrak etmiş ve Gotik Edebiyatın "ilk eserini" sunmuştur.

Şahsen Otranto Şatosu'nu çok başarılı bir gotik eser bulmuyorum. Onun bazen fazla tiyatral kaçan üslubunun ve diğer gotik eserlere kıyasla biraz "basit" bir hikayesi olduğu kanısındayım. Ancak bunlar yeni bir çığır açan her eserde olabilecek kusurlardır. O yüzden biraz olumlu yönlerinden bahsedip, onu hak ettiği bir rafa koymak en yerinde davranış olacaktır.

Otranto Şatosu'nda en beğendiğim taraf, kesinlikle atmosferiydi. Tekinsiz ve karanlık atmosferi, sanki içindeymişim gibi hissediyordum. O büyülü dünyanın içinde büyülü el ve ayakları görmeyi, yukarıdan dev kafeslerin insanlara indiğini müşahede etmeyi istedim. Gotik eserlere has o atmosfer yapısı Walpole'in elinde ustaca işlenmiş.

Gotik eserler insanların korkularına değinerek, biraz da “canavaların” gözünden dünyaya bakma fırsatı sunarlar. Onların estetik olma sebeplerinden biri de burada gizlidir. Edebiyatın en eski amacını - diğerinin gözünden bakabilmek- olabilecek en işlevsel şekilde bizlere sunar. Zira burada gözünden baktığımız varlıklar, gerçek hayatta bakmaktan kaçındığımız gözlerin kendisidir. Böylece bir şatodan doğan edebiyat, edebiyatın en güçlü damarlarından biri olmayı hak eder.